

**MINISTERSTWO
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI**

**SEKRETARZ STANU
Ryszard Bartosik**

Warszawa, 06 lipca 2022 r.

Znak sprawy: WPR.wkm.053.26.2022

Telefon: 22 623 14 76

E-mail: Alina.Osinska@minrol.gov.pl

Pan

Wiktor Szumlewicz

Prezes

Krajowej Rady Izb Rolniczych

ul. Przyszłości 5

Parzniew 05-804

Dotyczy: zawieszenia obowiązku realizacji zobowiązań biznesplanów w dofinansowaniach inwestycyjnych i dywersyfikacji upraw w gospodarstwach rodzinnych (do 300 ha).

Szanowny Panie Prezesie,

odpowiadając na pismo z 21 czerwca br. Zarządu Krajowej Rady Izb Rolniczych, znak sprawy: KRIR/KK/690/22 oraz w związku z przesłanym stanowiskiem Walnego Zgromadzenia Lubelskiej Izby Rolniczej w sprawie zawieszenia obowiązku realizacji zobowiązań biznesplanów w dofinansowaniach inwestycyjnych i dywersyfikacji upraw w gospodarstwach rodzinnych (do 300 ha), Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi (MRiRW) przedstawia stosowne wyjaśnienia.

W związku z Państwa prośbą o rozważenie możliwości podjęcia stosownych działań w sprawie czasowego zawieszenia obowiązku realizacji zobowiązań biznesplanów w dofinansowaniach inwestycyjnych MRiRW informuje, że zagadnienie zostało sformułowane w sposób bardzo ogólny, bez wskazania zobowiązań, realizacja których jest

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa

telefon: +48 22 250 01 18, e-mail: kancelaria@minrol.gov.pl

www.gov.pl/rolnictwo

problematyczna. MRiRW przedstawia zatem ogóle wyjaśnienie w sprawie konieczności utrzymania trwałości operacji dofinansowanej z udziałem Europejskiego Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Należy podkreślić fakt, że beneficjent, któremu wypłacono wsparcie ze środków publicznych na inwestycję produkcyjną jest zobowiązany korzystać z inwestycji zgodnie z przeznaczeniem i prowadzić produkcję, której służyła realizacja operacji w okresie 5 lat od wypłacenia mu płatności końcowej (trwałość operacji). Jeżeli beneficjent nie będzie spełniał tych zobowiązań, kwoty nienależnie wypłacone w odniesieniu do takiej operacji są odzyskiwane przez państwo członkowskie w wysokości proporcjonalnej do okresu, w którym nie spełniono wymogów¹.

W przypadku działania siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności beneficjent PROW 2014–2020 może nie zwracać wypłaconej mu pomocy. Organ przyznający pomoc podejmuje decyzje dotyczące siły wyższej i nadzwyczajnych okoliczności indywidualnie dla każdego przypadku na podstawie odpowiednich dowodów oraz stosując pojęcie siły wyższej w świetle prawa Unii Europejskiej dotyczącego rolnictwa. W przepisach rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013², wymienione zostały przypadki, które mogą zostać uznane jako „siła wyższa” i „nadzwyczajne okoliczności”.

Są to:

- a) śmierć beneficjenta;
- b) długoterminowa niezdolność beneficjenta do wykonywania zawodu;
- c) poważna klęska żywiołowa powodująca duże szkody w gospodarstwie rolnym;
- d) zniszczenie w wyniku wypadku budynków inwentarskich w gospodarstwie rolnym;
- e) choroba epizootyczna lub choroba roślin dotykająca, odpowiednio, cały inwentarz żywy lub uprawy należące do beneficjenta lub część tego inwentarza lub upraw;
- f) wywłaszczenie całego lub dużej części gospodarstwa rolnego, jeśli takiego wywłaszczenia nie można było przewidzieć w dniu złożenia wniosku.

¹ art. 71 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 320).

² art. 2 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie finansowania wspólnej polityki rolnej, zarządzania nią i monitorowania jej oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 352/78, (WE) nr 165/94, (WE) nr 2799/98, (WE) nr 814/2000, (WE) nr 1290/2005 i (WE) nr 485/2008 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 549, z późn. zm.).

Powyżej wymienione przypadki, które mogą zostać uznane za siłę wyższą lub nadzwyczajne okoliczności, są przykładowe i nie stanowią katalogu zamkniętego przypadków. ARiMR, może uznać inne niż ww. zdarzenie za przypadek siły wyższej lub nadzwyczajnych okoliczności (stosując pojęcie siły wyższej w świetle prawa UE dotyczącego rolnictwa, w tym orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości). Niemniej jednak można nie wymagać zwrotu całości albo części wypłaconej pomocy jedynie w przypadku działania siły wyższej lub wystąpienia nadzwyczajnych okoliczności. Ww. zasada ma zastosowanie we wszystkich instrumentach wsparcia dotyczących rozwoju obszarów wiejskich PROW 2014–2020 (m.in. „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Inwestycje zapobiegające zniszczeniu potencjału produkcji rolnej”). Przypadki siły wyższej zgłasza się właściwemu organowi wraz z odpowiednimi dowodami wymaganymi przez właściwy organ, w ciągu 15 dni roboczych od dnia, w którym beneficjent lub upoważniona przez niego osoba są w stanie dokonać tej czynności.

Ww. regulacje mają zastosowanie m.in dla instrumentu wsparcia „Modernizacja gospodarstw rolnych” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020.

Dodatkowo, w odniesieniu do zobowiązania dotyczącego wzrostu wartości dodanej brutto w gospodarstwie (GVA), co najmniej o 10% w okresie 5 lat od dnia przyznania pomocy, to jeżeli operacja zostanie zrealizowana prawidłowo, w tym w zakresie zestawienia rzeczowego operacji, a warunek wzrostu GVA w gospodarstwie nie zostanie osiągnięty ze względu na czynniki zewnętrzne, których negatywnego wpływu na GVA gospodarstwa rolnik nie miał możliwości złagodzić, pomoc nie będzie podlegała zwrotowi. Rozwiązanie takie przewidziane jest w Programie oraz zawarte w umowie o przyznaniu pomocy, która zawierana jest z każdym beneficjentem, a poszczególne sprawy rozpatrywane są indywidualnie w oparciu o stan faktyczny każdej z nich.

Odnosząc się do kwestii zawieszenia obowiązku dywersyfikacji upraw MRiRW informuje, że już w obecnej perspektywie zabiegaliśmy aby wprowadzić rozwiązania, które umożliwiłyby zwiększenie potencjału unijnej produkcji rolnej w obliczu konfliktu zbrojnego na Ukrainie. Na wniosek Polski i innych państw członkowskich Komisja Europejska w dniu 23.03.2022 r. wydała decyzję³ Komisji Europejskiej z dnia 23 marca 2022 r. umożliwiającą skorzystanie z odstępstwa od zakazu prowadzenia produkcji na ugorach w roku 2022 w ramach

³ DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI nr 2022/484 z dnia 23 marca 2022 r. przewidująca odstępstwa od rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1307/2013 oraz od rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 639/2014 w odniesieniu do spełniania określonych warunków dotyczących płatności z tytułu zazielenienia za rok składania wniosków 2022

zazielenienia. Zgodnie z decyzją, ugory te można wykorzystać do produkcji żywności i pasz. Decyzja umożliwia uznanie gruntów ugorowanych za odrębne uprawy również w ramach dywersyfikacji upraw lub za obszary proekologiczne EFA, nawet jeśli na takich gruntach będzie prowadzona produkcja, tj. wypas, zbiór, czy uprawa.

Powyższe rozwiązania umożliwiają rolnikom większą elastyczność w prowadzeniu produkcji, istotną zwłaszcza wobec wpływu rosyjskiej inwazji na Ukrainę na podaż i popyt na produkty rolne. Uważamy, że wprowadzenie tego typu działań jest konieczne nie tylko w tym roku, ale również w przyszłości, w ramach obowiązującego od 2023 r. Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.

Z poważaniem

Ryszard Bartosik

/podpisano elektronicznie/

Klauzula informacyjna o zasadach przetwarzania Państwa/Pani/Pana danych osobowych dostępna jest pod adresem:

www.gov.pl/rolnictwo/polityka-przetwarzania-danych-osobowych